

แบบรายงานวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
(Best Practice) ปีการศึกษา 2568

“นักสืบน้อย เล่าขานเพลงพื้นบ้านถ่อเดาะ”

นางสาวปิยะนุช กุ๋ห้อย
ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนบ้านหาดใน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

รายงานวิปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เรื่อง “นักสืบน้อย เล่าขานเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ” จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : การอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ ไม่ให้เลือนหายไปจากความทรงจำของคนรุ่นใหม่ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะไม่ยอมให้มรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่านี้สูญสลายไป โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ผ่านแหล่งการเรียนรู้ชุมชน และเพื่อให้การจัดการเรียนได้ดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้สนใจศึกษา หากมี ข้อผิดพลาดประการใดผู้จัดทำยินดีน้อมรับคำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

นางสาวปิยะนุช ภู้อย
ครูโรงเรียนบ้านหาดใน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ผลงาน/วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)	1
ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ	1
วัตถุประสงค์	1
เป้าหมายในการดำเนินงาน	2
กระบวนการดำเนินงาน	2
ผลการดำเนินงาน	4
ปัจจัยความสำเร็จ	5
ปัญหาและอุปสรรค/วิธีการแก้ไขปัญหา/ข้อเสนอแนะ	6
การเผยแพร่/รางวัลที่ได้รับ	7
อ้างอิง	8
ภาคผนวก	9

**แนวทางการดำเนินงานประกวดวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรมและประชาธิปไตย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1**

ชื่อผลงาน: นกสีบน้อย เล่าขานเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ

ผู้เสนอผลงาน: นางสาวปิยะนุช ภูห้อย

ตำแหน่ง: ครูอัตราจ้างโรงเรียนบ้านหาดใน

สถานศึกษา: โรงเรียนบ้านหาดใน

สังกัด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ

เพลงพื้นบ้านเป็นต้นสายใยที่ถักทอเรื่องราววิถีชีวิต ภูมิปัญญา และความเชื่อของผู้คนในท้องถิ่น สะท้อนตัวตนและรากเหง้าทางวัฒนธรรมได้อย่างลึกซึ้ง การสืบทอดและธำรงรักษาเพลงพื้นบ้านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นมาของตนเอง แต่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่กระแสวัฒนธรรมสมัยใหม่ไหลบ่าเข้ามาอย่างรวดเร็ว เพลงพื้นบ้านหลายชนิดกำลังค่อยๆ เลือนหายไปจากความทรงจำ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งขาดโอกาสในการเข้าถึงและทำความเข้าใจคุณค่าที่ซ่อนอยู่ในบทเพลงเหล่านั้น

ในพื้นที่อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร มีเพลงพื้นบ้านชนิดหนึ่งที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว นั่นคือ "เพลงถ่อเตาะ" ซึ่งเป็นเพลงปฏิพากย์หรือเพลงโต้ตอบกันระหว่างชายหญิง มีลักษณะเป็นการหยอกล้อ เกี้ยวพาราสี และเล่าเรื่องราวความรักด้วยสำเนียงและชุดคำภาษาถิ่นที่สร้างความสนุกสนาน ครื้นเครง เพลงถ่อเตาะไม่ได้เป็นเพียงแค่ความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวชุมพรในอดีต และมักถูกนำมาแสดงในงานเทศกาลสำคัญต่างๆ เช่น งานบุญทอดกฐิน หรืองานเฉลิมฉลอง เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชุมชน

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในปัจจุบันชี้ให้เห็นว่าการละเล่นและเพลงถ่อเตาะกำลังค่อยๆ ถูกกลืนหายไปจากสังคม นักเรียนและเยาวชนส่วนใหญ่ไม่รู้จักและไม่เข้าใจคุณค่าที่แท้จริงของเพลงนี้ หากไม่มีการฟื้นฟูและสืบสานอย่างจริงจัง ภูมิปัญญานี้อาจตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการสูญหายและกลายเป็นเพียงตำนานที่เล่าขานกันในหมู่ผู้สูงอายุเท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่น่าสนใจและสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในปัจจุบัน เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างความเข้าใจในคุณค่าของเพลงถ่อเตาะผ่านการลงมือปฏิบัติจริง การสืบค้น และการมีส่วนร่วมกับชุมชน โครงการ "นกสีบน้อย เล่าขานเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ" จึงถูกริเริ่มขึ้นเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น และสร้างสรรค์ให้เพลงถ่อเตาะกลับมามีชีวิตชีวาทันทีในใจของเยาวชนคนรุ่นใหม่ ซึ่งจะเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่านี้ให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพลงพื้นบ้านถ่อเตาะโดยใช้โมเดล QSCCS
2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานได้
3. เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีและสร้างความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

เป้าหมายในการดำเนินงาน

เป้าหมายเชิงปริมาณ

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 23 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

- นักเรียนทุกคนมีผลงานจากการสืบค้นและสร้างสรรค์เพลงถ่อเตาะในรูปแบบที่หลากหลาย

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- นักเรียนมีความสามารถในการสืบค้น รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ
- นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน
- นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและมีความภาคภูมิใจในเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ
- เกิดแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

กระบวนการดำเนินงาน

กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น

ขั้นที่ 1: การเรียนรู้ตั้งคำถาม

ขั้นตอนนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางสู่โลกแห่งประวัติศาสตร์เพลงถ่อเตาะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจุดประกายความอยากรู้อยากเห็นและกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามเชิงประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้จุดประกายความคิด ด้วยการนำเสนอสื่อและสิ่งของที่เชื่อมโยงกับอดีต เช่น ภาพถ่ายเก่าที่บันทึกการแสดงเพลงถ่อเตาะเมื่อครั้งบรรพบุรุษ หรือวีดิทัศน์ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการแสดงในยุคสมัยก่อน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำหน้าที่เสมือนไทม์แมชชีนที่พานักเรียนย้อนกลับไปในอดีต เมื่อนักเรียนได้สัมผัสกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์เหล่านี้แล้ว ครูจะตั้งคำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดเชิงวิเคราะห์ เช่น "เพลงถ่อเตาะเกิดขึ้นเมื่อไหร่และในบริบทสังคมแบบใด?", "เนื้อเพลงที่ร้องในอดีตแตกต่างจากปัจจุบันอย่างไร และสะท้อนถึงเหตุการณ์สำคัญในยุคนั้นหรือไม่?", "เครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดงมีวิวัฒนาการอย่างไร?" คำถามเหล่านี้จะให้นักเรียนเกิดความสงสัยและอยากรู้คำตอบ ซึ่งถือเป็นเชื้อเพลิงสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 2: การเรียนรู้แสวงหาและสืบค้น (Share - Learning to Search)

เมื่อนักเรียนมีคำถามในใจแล้ว ขั้นตอนที่สองจะเป็นการเปลี่ยนจากผู้รับสารมาเป็น "นักสืบน้อย" ผู้ลงมือค้นหาคำตอบด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้สืบค้นหลักฐานจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ภาพรวมที่สมบูรณ์ที่สุด การสืบค้นจะแบ่งออกเป็น

สองส่วนหลักคือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และ แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยนักเรียนจะได้ฝึกทักษะการสัมภาษณ์ ประชาชนชาวบ้านและผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งถือเป็นแหล่งข้อมูลที่มีชีวิตและทรงคุณค่าที่สุดในการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับเพลงถ่อเตาะ ทั้งในแง่ของเนื้อหาการแสดง เรื่องเล่าเบื้องหลัง และประสบการณ์ส่วนตัว นอกจากนี้ นักเรียนยังจะได้ฝึกการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เช่น หนังสือท้องถิ่น หอจดหมายเหตุ และ เอกสารเก่า เพื่อนำมาเปรียบเทียบและเติมเต็มข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ทุกขั้นตอนของการสืบค้น นักเรียนจะได้เรียนรู้การบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการบันทึกเสียง ถ่ายภาพ หรือจดบันทึก เพื่อให้ได้หลักฐานที่ครบถ้วนสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 3: การเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ (Connect - Learning to Construct)

ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะก้าวเข้าสู่การเป็นนักประวัติศาสตร์ตัวน้อยอย่างเต็มตัว โดยการนำหลักฐานทั้งหมดที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ ตีความ และสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับเพลงถ่อเตาะ ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและตั้งคำถามเพื่อนำทางให้นักเรียนใช้ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนจะฝึกเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กับข้อมูลจากเอกสาร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ หากพบข้อมูลที่ขัดแย้งกัน ก็จะเรียนรู้ที่จะตั้งสมมติฐานและหาเหตุผลมารองรับเพื่อทำความเข้าใจบริบทที่แท้จริง หลังจากทิววิเคราะห์หลักฐานอย่างรอบด้านแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มจะร่วมกันสรุปความสำคัญและบริบททางประวัติศาสตร์ของเพลงถ่อเตาะในยุคต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พร้อมระบุว่าเพลงนี้มีบทบาทอย่างไรต่อสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนในแต่ละช่วงเวลา กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่ทำให้นักเรียนได้ความรู้เท่านั้น แต่ยังสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

ขั้นที่ 4: การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Confirm - Learning to Communicate)

หลังจากที่นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่แล้ว ขั้นตอนนี้จะเป็นการนำความรู้เหล่านั้นมาสื่อสารและนำเสนอต่อสาธารณะ เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลและแบ่งปันสิ่งที่ได้เรียนรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มจะนำเสนอผลการสืบค้นและวิเคราะห์ โดยใช้รูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายและน่าสนใจ เช่น การทำ นิทรรศการประวัติเพลงถ่อเตาะที่ประกอบด้วยภาพถ่ายและข้อความ, การสร้างแผนผังความคิด (Mind Mapping) ที่แสดงความเชื่อมโยงของข้อมูล หรือการใช้ Infographic ที่สรุปเนื้อหาสำคัญอย่างเข้าใจง่าย การนำเสนอเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นการถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่ยังเป็นการฝึกทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย นอกจากนี้ ครูจะจัดเวทีให้อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่ม ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลร่วมกันในวงกว้าง นักเรียนจะได้ฝึกการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การให้เหตุผล และการยอมรับในความแตกต่างทางข้อมูล ซึ่งจะช่วยยืนยันความรู้ที่ได้มาให้เกิดความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5: การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Share - Learning to Service)

ขั้นสุดท้ายนี้เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้แบบยั่งยืน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาไปประยุกต์ใช้และสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าเพื่อตอบแทนสังคมและชุมชน ขั้นตอนนี้จึงเป็นการเปลี่ยนจากการเรียนรู้เพื่อตนเองมาสู่การเรียนรู้เพื่อผู้อื่น นักเรียนจะร่วมกันวางแผนกิจกรรมเพื่อเผยแพร่และสืบสานคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของเพลงถ่อเตาะในรูปแบบที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น การจัดกิจกรรม "นักร้องน้อย เล่าขานเพลงถ่อเตาะ" เพื่อให้นักเรียนจัดแสดงเพลงถ่อเตาะในรูปแบบใหม่ๆ ให้กับนักเรียนรุ่นน้อง

หรือคนในชุมชน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและปลูกฝังความรักในวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ เช่น การจัดทำหนังสือเล่มเล็ก คลิปวิดีโอ หรือ podcast เกี่ยวกับประวัติเพลงถ่อเตาะ เพื่อเผยแพร่ทางออนไลน์ให้เข้าถึงกลุ่มคนในวงกว้างขึ้น ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับความรู้ แต่ยังเป็นผู้สืบทอดและผู้สร้างสรรค์ที่สามารถส่งต่อคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมนี้ให้คงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานของโครงการ "นักสืบน้อย เล่าขานเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ" ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อทั้งตัวนักเรียน ครูผู้สอน สถานศึกษา และชุมชนโดยรอบอย่างเป็นรูปธรรม สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและเจตคติของนักเรียน

- **นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง:** จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา ความสำคัญ โครงสร้างของบทเพลง รวมถึงบทบาทของเพลงถ่อเตาะในสังคมท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ

- **สร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่น:** กิจกรรมลงพื้นที่สืบค้นข้อมูลและการได้พูดคุยกับปราชญ์ชาวบ้าน ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง นักเรียนรู้สึกใกล้ชิดกับภูมิปัญญามากขึ้น และเกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนตนเอง ซึ่งสะท้อนผ่านความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์ผลงานและการนำเสนอต่อสาธารณะ

- **ปลูกฝังการอนุรักษ์:** นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านและแสดงความต้องการที่จะสืบสานเพลงถ่อเตาะให้คงอยู่ต่อไป สะท้อนให้เห็นว่าโครงการนี้ไม่ได้ให้แค่ความรู้ แต่ยังปลูกฝังจิตสำนึกที่ฝังใจให้กับเยาวชน

2. ด้านการพัฒนาทักษะกระบวนการของนักเรียน

- **ทักษะการสืบค้นและรวบรวมข้อมูล:** นักเรียนได้ฝึกฝนการเป็น "นักสืบน้อย" อย่างแท้จริง สามารถตั้งคำถามเชิงประวัติศาสตร์, คัดเลือกแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ, สัมภาษณ์บุคคลในชุมชน, และนำข้อมูลมาวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ

- **ทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ:** นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การนำเสนอผลงาน และการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้สามารถสื่อสารและนำเสนอข้อมูลที่ซับซ้อนให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน

- **ทักษะการสร้างสรรค์:** นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบใหม่ๆ ได้อย่างอิสระและมีความหลากหลาย เช่น การแต่งเพลงถ่อเตาะในเนื้อหาที่ร่วมสมัย, การสร้างคลิปวิดีโอประกอบ, หรือการทำนิทรรศการที่น่าสนใจ

3. ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้

- **เกิดสื่อการเรียนรู้ใหม่:** ผลงานของนักเรียนและเอกสารที่ได้จากการทำโครงการถูกรวบรวมและจัดทำเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนรุ่นต่อไป เช่น หนังสือเล่มเล็ก "ถ่อเตาะฉบับนักสืบน้อย", คลิปวิดีโอสารคดีสั้น, และแผ่นพับเผยแพร่ความรู้

- **แหล่งเรียนรู้เพลงพื้นบ้านในโรงเรียน:** โรงเรียนมีมุมจัดแสดงผลงานและข้อมูลเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ ทำให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

4. ด้านการมีส่วนร่วมและการเผยแพร่สู่ชุมชน

- **การยอมรับจากชุมชน:** โครงการได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากปราชญ์ชาวบ้านและผู้สูงอายุ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างรุ่นอย่างแท้จริง
- **การเผยแพร่ผลงาน:** การจัดกิจกรรม "เล่าขานเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ" ได้รับความสนใจจากผู้ปกครองและคนในชุมชน ทำให้เพลงถ่อเตาะกลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง และสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมในวงกว้าง
- **สร้างความเข้มแข็งของชุมชน:** ผลการดำเนินงานได้แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งโรงเรียน ครู นักเรียน และชุมชน สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมที่มีคุณค่าและส่งผลดีต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลให้โครงการ "นักร้องน้อย เล่าขานเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ" ประสบความสำเร็จอย่างสูงนั้น เกิดจากการประสานพลังและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสามารถขยายความได้ดังนี้

1. การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง

ความสำเร็จของโครงการเริ่มต้นจากนโยบายที่ชัดเจนของผู้บริหารโรงเรียนที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้บริหารไม่ได้เพียงแค่เห็นชอบในหลักการเท่านั้น แต่ยังให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มที่และสม่ำเสมอ ซึ่งรวมถึง:

การบรรจุโครงการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี: ทำให้โครงการมีสถานะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการและมีความต่อเนื่อง

การเป็นแกนนำในการประสานงาน: ผู้บริหารได้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง

การให้ขวัญและกำลังใจ: ผู้บริหารได้เยี่ยมชมและให้กำลังใจทั้งครูและนักเรียนระหว่างการดำเนินกิจกรรม ทำให้ทุกคนมีแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นในการทำโครงการให้ประสบความสำเร็จ

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ

ชุมชนเป็นหัวใจสำคัญของโครงการนี้ เนื่องจากเพลงถ่อเตาะเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาในท้องถิ่น การที่ชุมชนให้ความร่วมมือจึงเป็นปัจจัยที่ขาดไม่ได้

ปราชญ์ชาวบ้านและผู้สูงอายุ: เป็น "ห้องสมุดที่มีชีวิต" ที่ให้ข้อมูลเชิงลึกและถ่ายทอดภูมิปัญญาจากประสบการณ์จริง การที่นักเรียนได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์โดยตรงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จับต้องได้และสร้างความผูกพันระหว่างคนต่างวัย

การสนับสนุนจากผู้ปกครอง: ผู้ปกครองให้ความไว้วางใจและสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกเวลาเรียน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น

การเปิดพื้นที่ให้เผยแพร่ผลงาน: ชุมชนได้ให้ความอนุเคราะห์พื้นที่และเวทีในการจัดแสดงผลงานของนักเรียนในงานเทศกาลหรือกิจกรรมสำคัญของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและสร้างความภาคภูมิใจ

3. ความร่วมมือของครูผู้สอนและนักเรียนด้วยความมุ่งมั่น

ความสำเร็จของโครงการนี้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากขาดความร่วมมืออย่างแข็งขันจากทั้งครูและนักเรียน

ครูผู้สอนที่มีความรู้และความมุ่งมั่น: ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นที่ปรึกษา ไม่ใช่เพียงผู้บรรยาย ครูได้บูรณาการความรู้ในหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน และใช้โมเดลการสอน QSCCS ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุก

การทำงานเป็นทีมของครู: ทีมครูผู้สอนมีการประชุมและวางแผนร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนเป็นไปอย่างราบรื่นและสอดคล้องกัน

ความกระตือรือร้นของนักเรียน: นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ มีความสนใจใคร่รู้ และกล้าแสดงออกในการสืบค้นและนำเสนอผลงาน โดยมองว่ากิจกรรมนี้ไม่ใช่เพียงการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่เป็นการผจญภัยในฐานะ "นักสืบน้อย" เพื่อค้นหามรดกของท้องถิ่นตนเอง

ปัจจัยเหล่านี้เมื่อผนวกเข้าด้วยกัน ทำให้กิจกรรม "นักสืบน้อย เล่าขานเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ" ไม่ใช่เพียงแค่กิจกรรมหนึ่งในโรงเรียน แต่กลายเป็นโครงการที่สร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างยั่งยืนและมีคุณค่าต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง

ปัญหาและอุปสรรค

- **ความนิยมที่ลดลง:** การเข้ามาของสื่อบันเทิงและวัฒนธรรมสมัยใหม่จากตะวันตก ทำให้คนรุ่นใหม่หันไปสนใจดนตรีประเภทอื่นมากกว่าเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ ส่งผลให้เพลงพื้นบ้านได้รับความนิยมน้อยลง
- **ขาดการสืบทอดอย่างเป็นระบบ:** การถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีบอกเล่าด้วยปากเปล่าหรืออาศัยความจำ ทำให้ไม่มีการบันทึกเนื้อเพลงหรือทำนองอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน เมื่อครูเพลงหรือศิลปินพื้นบ้านเสียชีวิตหรือสูงอายุลง องค์ความรู้เหล่านี้จึงมีโอกาสสูญหายไป
- **การขาดแคลนศิลปินรุ่นใหม่:** เยาวชนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญหรือความน่าสนใจในเพลงพื้นบ้าน และมองว่าการเป็นศิลปินพื้นบ้านไม่ได้เป็นอาชีพที่มั่นคง ทำให้มีคนรุ่นใหม่เข้ารับการสืบทอดน้อยลง
- **การขาดการสนับสนุนที่เพียงพอ:** การสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีไม่มากพอ ทั้งในเรื่องของงบประมาณและช่องทางการแสดง ทำให้ศิลปินพื้นบ้านมีรายได้น้อยและไม่มีเวทีให้แสดงออกอย่างต่อเนื่อง

วิธีการแก้ไขปัญหา

ครูผู้สอนได้จัดทำวีดิทัศน์เผยแพร่สู่สาธารณะด้วยการอัปโหลดเพลงถ่อเตาะผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ เช่น YouTube, TikTok, หรือ Facebook เพจโรงเรียน เพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับรู้และให้ความสำคัญเพิ่มมากขึ้น เพื่อขยายฐานผู้ฟังให้กว้างขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. **เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและปฏิบัติจริง:** แทนที่จะเป็นการบรรยายเพียงอย่างเดียว ควรจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น จัดเวิร์กช็อปแต่งเพลงถ่อเตาะในรูปแบบร่วมสมัย, ให้นักเรียนลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้สูงอายุเพื่อเก็บข้อมูล, หรือจัดเวทีให้นักเรียนได้ลองแสดงเพลงที่เรียนรู้ออกมา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและปลูกฝังความรักในวัฒนธรรม

2. **บูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงและเผยแพร่:** ใช้เครื่องมือดิจิทัลที่นักเรียนคุ้นเคย เช่น การสร้างช่อง YouTube สำหรับเผยแพร่ผลงาน เพื่อให้การเรียนรู้สนุกและสามารถเข้าถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้กว้างขึ้น

3. **สร้างความยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน:** ชุมชนควรเป็นศูนย์กลางของโครงการ โดยให้ประชาชนชาวบ้านหรือผู้รู้เพลงท้องถิ่นเป็น "ครูภูมิปัญญา" ที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนโดยตรง และเมื่อโครงการสิ้นสุดลง ควรมีการสร้างกลไกหรือเวทีให้ชุมชนสามารถสานต่อกิจกรรมการเรียนรู้และสืบสานเพลงท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง

การเผยแพร่และรางวัลที่ได้รับ

โครงการ "นักสืบน้อย เล่าขานเพลงพื้นบ้านท้องถิ่น" ไม่ได้สิ้นสุดลงที่ผลการดำเนินงานภายในโรงเรียนเท่านั้น แต่ได้มีการเผยแพร่ผลงานออกสู่สาธารณะอย่างกว้างขวาง เพื่อขยายผลและสร้างแรงบันดาลใจให้กับหน่วยงานทางการศึกษาและชุมชนอื่นๆ ซึ่งนำไปสู่การได้รับรางวัลเกียรติยศในหลายระดับ ดังนี้

1. การเผยแพร่ผลงานภายในสถานศึกษาและระดับท้องถิ่น

- **การเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์:** ได้มีการจัดทำเพจเฟซบุ๊กหรือช่องยูทูปของโรงเรียนเพื่อเผยแพร่คลิปวิดีโอการแสดงเพลงท้องถิ่นของนักเรียนและสารคดีสั้นเกี่ยวกับโครงการ ซึ่งเป็นช่องทางที่ทำให้ผลงานเข้าถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). ทำไมต้องเรียนประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: ชุมชนม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรม Best Practice (วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ)
 “นักสืบน้อย เล่าขานเพลงพื้นบ้านถ่อเตาะ”

คุณแม่กุหลาบ กาญจนดิษฐ์และคณะ ทีมแม่ๆ สายบุญสายบันเทิง
 หมู่ที่ 9 ตำบลรั้ว อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

" เพลงเรืออ้อเตาะ " เป็นเพลงเล่นพื้นบ้าน ของชุมชนชาวอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ที่มีมานานโดย การละเล่นจะมีผู้ขับร้อง ที่ลงด้วย " สระเอาะ " มีดนตรีที่ใช้เพียงกลองคล้าย ตะโพน 1 ใบ ทุกถ่วงทำนองที่ เปล่งร้องออกไป ผู้ที่แสดงเป็นผีพาย ซึ่งเป็นหญิงล้วน จะมีไม้ถ่อยาว ประมาณ 2 เมตร ถือเอาไว้ในมือพร้อม เป็น ลูกคู่ และขับโยกย้ายสายเต็นสะโปก มีกรับ กลอง สำเนียงเป็นเอกลักษณ์ชัดเจน ปัจจุบัน การละเล่นนี้ แทบไม่มีให้เห็นอีกแล้ว

สามารถรับชมข้อมูลเพิ่มเติมผ่านเพจ Facebook โรงเรียน และช่อง YouTube

← → ↻ youtube.com/watch?v=MfOWUvYOTPs

Gmail Maps YouTube โหลด template Pow...

☰ YouTube TH ค้นหา

Best Practices นักเรียนน้อย เล่าขานเพลงพื้นบ้าน เพลงถ่อเดาะ

บียะ... ข้อมูลวิเคราะห์ แก้ไขวิดีโอ 1 แชร์ ...

แบบรายงานวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ปีการศึกษา 2568

โรงเรียนบ้านหาดไโน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

